

Luhtakultasiipi

Violett gullvinge

Lycaena helle

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heikkenevä

Koodi: 4038

Rauhoitettu (LSA 521/2021)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Luhtakultasiipi on Suomen pienin kultasiipilaji, koiraan siipiväli on 22–26 mm ja naaraan 22–27 mm. Luhtakultasiipikoiraan siivet hohtavat päältä violetin-hohtoisina ja takasiipien, joskus myös etusiipien, reunoissa on oranssia juovaa. Naaraalla siipien pohjaväri on ruskehtava, ja niitä kirjoivat mustat ja sinertävät täplät. Pohjaväri etusiipien alapinnoilla on kellanoranssi, ja takasiipien alapintojen pohjaväri on ruskeanharmahtava. Lisäksi alapinnoilla on lukuisia mustia pisteitä ja oranssi reunajuova. Luhtakultasiiven voi sekoittaa pikkukultasiipeen (*Lycaena phlaeas*) ja loistokultasiiven (*L. virgaureae*) naaraaseen, mutta ne erottaa etusiipien yläpintojen pohjavärin ja takasiipien alapintojen kirjailujen perusteella.

Elinympäristö ja levinneisyys

Nykyään luhtakultasiipeä tavataan enää Pohjois-Suomessa, missä sitä esiintyy lähinnä Kuusamon ja Tornion lähialueilla. Tosin pientä luhtakultasiipeä ei ole helppo havaita. Se viihtyy kosteilla metsäniityillä, vaarojen rinneniityillä, purojen varsilla ja jokien tulvarannoilla jossa sitä näkee mm. niittyleinikin (*Ranunculus acris*) kukilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Luhtakultasiipi on harvinaistunut Suomessa viime vuosikymmeninä, ja laji on tiettävästi hävinnyt Etelä-Suomesta. Syinä tähän ovat olleet lajin elinympäristö-

jen kuivatus metsätalouskäyttöön sekä aiemmin käytetyn metsälaidunnuksen loppuminen, jolloin metsäniityt ovat kasvaneet umpeen. Lisäksi luhtakultasiiven ravintokasvi nurmitatar (*Bistorta vivipara*) on taantunut voimakkaasti Etelä-Suomessa.

Hoitosuosituks

Luhtakultasiiven elinympäristöt tulee säilyttää avoimena joko niittämällä tai laiduntamalla ajoittaisesti. Alueille, joilla lajia esiintyy runsaasti, tulisi perustaa 1–3 hehtaarin laajuisia hoidettuja suojelualueita. Osa lajin esiintymistä on jo perustetuilla suojelualueilla.

Lähteet

- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1990. Suomen päiväperhoset. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S. 124–125.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen Ympäristö 1. Ympäristöministeriö. 278 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4638-1>
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.